

Asia: VN/18003/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta (lupamääräysten tarkistamismenettely)

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne ympäristönsuojelulakiin lisättäväksi ehdotettavasta lupamääräysten tarkistamismenettelystä (uusi 71 §)?

Vad är er åsikt om det förfarande för översyn av tillståndsvillkoren som enligt propositionen ska tas in i miljöskyddslagen (den nya 71 §)?

ELY-keskus pitää yleisellä tasolla kannatettavana ja tarkoituksenmukaisena sitä, että lakiin lisättäisiin uusi 71 §, jossa säädettäisiin mahdollisuudesta antaa ympäristöluvassa määräys uutta toimintaa tai toiminnan olennaista muutosta koskevien lupamääräysten tarkistamiseksi vähintään hallituksen esityksen laajuudessa.

Lainvalmisteluaineiston mukaan kumotun ympäristönsuojelulain 71 §:n ja ympäristölupamääräysten tarkistamismenettelyn poistamisen tavoitteena oli tuoda tilalle luvan olennaisiin muutostilanteisiin sovellettava ympäristönsuojelulain 89 § sääntely sekä valvontaviranomaisen velvollisuus kiinnittää luvan muuttamisen perusteisiin erityistä huomiota.

Nyt ehdotettavan rajatun tarkistamismenettelyn tavoitteena on parantaa ympäristölupaan sisältyvien määräysten ajantasaisuutta ja tukea ympäristönsuojelun korkean tason ylläpitämistä. Rajatulla tarkistamismenettelyn palauttamisella pyrkimyksenä on vähentää hallinnollista taakkaa niin toiminnanharjoittajilta kuin viranomaisilta.

Kuten yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaisten luvan myöntämisen edellytysten tulee täytyä jo luvan myöntämisen hetkellä. Varovaisuusperiaate ja ennalta varautuminen enemmänkin korostaa hakemuksessa esittävien tietojen yksityiskohtaisuutta luvan myöntämisedellytysten arvioimiseksi.

Ehdotettu määräys lupamääräysten tarkistamiseksi voidaan antaa vain, jos se on välttämätöntä käyttöön otettavan tekniikan uutuuden tai vaikutusten epävarmuuden vuoksi. Kynnys ko. määräyksen antamiselle saattaa olla tarkoituksettoman suuri. Lähtökohtana tulisi olla lupaedellytysten harkita täysimääräisesti jo alkuperäisen – mahdollisesti täydennetyt - hakemuksen ja siinä esitetyn selvityksen perusteella. Esityksen tavoitteiden vastaisena voidaan pitää tilannetta, jossa osa lupaedellytysten harkinnasta tai teknisesti asiaan liittyvä selvitys siirtyy hankittavaksi ja esitettäväksi luvan tarkistamisen yhteyteen.

Valvojan viranomaisen ja valvontatoiminnan kannalta ELY-keskus pitää tarkoituksenmukaisena, että esitykseen liittyvää käsitteistöä pyritään havainnollistamaan esimerkkitalanteiden kautta. Tämä on myös omiaan luomaan yhdenmukaista käytäntöä ympäristöhallinnossa. Käsitteistön ollessa osittain rinnakkaista, havainnollistaminen voisi tuoda selkeyttä myös esitetyn 71 §:n mukaisen tarkistamismenettelyn sekä ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaisen toiminnan olennaisen muutoksen edellyttämään lupatarpeen arviointiin.

ELY-keskus kiinnittää huomiota siihen, että tarkistamismenettelyn rajausta vain lupa- ja valvontaviraston myöntämiin lupiin ei ole kaikilta osin perusteltu. Esitystä tulisikin harkita muutettavaksi siten, että ehdotettu tarkistamismenettely koskisi myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaista. Kunnan toimivaltaan kuuluu muun ohella jätteiden ammattimaisen tai laitoksen käsittelyn laitoksia, jotka – huomioiden ympäristönsuojelun korkea taso – eivät ole laituskooltaan tai ympäristövaikutuksiltaan vähäisiä. Rajausta saattaa myös asettaa eri toiminnanharjoittajat ja toimintojen vaikutusalueella olevat haitankärsijät erilaiseen asemaan riippuen siitä, mikä viranomainen on toimivaltainen käsittelemään toimintaa koskevan lupa-asian. Osallistumisoikeuden näkökulmasta voidaan kiinnittää huomiota myös siihen, että haitankärsijöillä on tarkistamismenettelyssä vielä luvan myöntämisen jälkeenkin mahdollisuus osallistua asian käsittelyyn.

ELY-keskus kiinnittää lopuksi huomiota siihen, että esitetty 71 §:n mukainen tarkistamismenettely ei koskisi jo myönnettyjä toistaiseksi voimassa olevia lupia ja niiden lupamääräyksiä. Ehdotus ei mahdollistaisi 71 §:n mukaisen määräyksen antamista myöhemmin kehittyvän uuden tekniikan, ympäristönsuojelun vaatimusten tai toiminnan vaikutuksista selvityksin saatujen tietojen vuoksi. Ehdotettu säännös ei siten paranna kokonaisvaltaisesti ympäristölupiin sisältyvien määräysten ajantasaisuutta. ELY-keskus katsoo, että mahdollisuuksia pirstaloituneiden ja vanhentuneiden lupapäätösten ajantasaisemiseksi tulee edelleen selvittää, koska ehdotus ei tuo muutosta näiltä osin.

Toiminnanharjoittajien velvoitteiden sekä valvonnan selkeyttämiseksi ELY-keskus pitää tärkeänä, että lupapäätöksistä annettaisiin myös konsolidoitu versio.

**Näkemyksenne 88, 91 ja 125 §:ään ehdotettavista muutoksista?
Vad är åsikt om de ändringar som föreslås i 88, 91 och 125 §?**

Ei lausuttavaa

Näkemyksenne ympäristölupahakemuksesta pyydettäviä lausuntoja koskevan 42 §:n muutosehdotuksesta?

Vad är er åsikt om förslaget till ändring av 42 § om utlåtanden som begärs om ansökan om miljötillstånd?

Lupaviranomaista sitoo hallintolain yleinen selvitysvelvollisuus sekä erityisesti ympäristöluvan myöntämisen edellytysten täyttymisen arviointi. Lupaviranomainen ratkaisu asiassa perustuu viranomaiselle toimitettuun selvitykseen tai sen itse hankkimaansa selvitykseen. Tähän nähden tulisi kynnys lausunnon pyytämiseen olla matala. Lausunnon tarpeellisuutta arvioitaessa voidaan ottaa huomioon eritoten haitankärsijöiden asema sekä hakemuksessa esitetty selvitys toiminnan sijoittumisesta sekä aiheutuvasta pilaantumisesta saatu selvitys.

Näkemyksenne ympäristönsuojeluasetukseen ehdotettavista muutoksista?

Vad är er åsikt om de ändringar som föreslås i statsrådets förordning om miljöskydd?

Ei lausuttavaa.

Voitte esittää tässä muut kommenttinne esitysluonnoksesta:

Här kan ni lämna övriga kommentarer om propositionsutkastet:

ELY-keskus kiinnittää huomiota siihen, että ehdotus ei sisällä erillistä siirtymäsäännöstä. Ehdotuksen mukaan lain 71 §:ää sovellettaisiin lain voimaan tullessa olemassa oleviin toimintoihin kuitenkin vasta 1.1.2027. Säännöksessä olisi hyvä selventää, miten lakia on tarkoitus soveltaa lain voimaantullessa vireillä oleviin lupahakemuksiin.

Rantala Juha
Kaakkois-Suomen ELY

Ahonen Juha
Kaakkois-Suomen ELY - Ympäristö ja luonnonvarat, Ympäristövastuu - yksikkö